

SITUATION

S T M

GATUPLANETS SID 38 →

**Vittnesmål
inifrån
psykiatrin**

*”Den här skivan
är bilder, som en
film om mina
tonår i Sverige”*

Välkommen hem är Seinabo Seys första skiva på svenska. Hon hyr ut sin lägenhet på Söder och har precis flyttat till Dakar – och gillar att hälsas välkommen hem i passkontrollen på Arlanda.

**Victoria
Bergsman**

FRÅN THE CONCRETES TILL BOK

Kontor för alla

FÖR NÄRDEMOKRATI OCH EGENMAKT

Lukas Moodysson

NY ROMAN OM EN REBELLISK MAO-VÄNSTER

SEINABO SEY

SITUATION

S T H L M

K

N

S

E

R

T

Tack för att du supportat Situation Sthlms viktiga arbete. Som läsare kan du hämta ut gratisbiljetter till olika konserter som händer under vårsången nu på Slaktkyrkan och Hus 7 via adressen:

slakthusen.se/situation-stockholm

SLAKTKYRKAN

INNEHÅLL

#337
April 2026

8. Blommor i stan

13 april planteras årets blommor i 650 urnor och 28 rabatter.

15. Lukas Moodysson

Ny roman om 68-vänsterns hårdföra Maoister.

32. Medborgarkontor

Allas egenmakt i Skärholmen.

38. Gatuplanet

1273 viktiga vittnesmål inifrån psykatrin.

44. Victoria Bergsman

Från The Concretes till biografen *Soltimmar*, om livet hon överlevt.

ALLTID I SITUATION STHLM

6. Min Plats

17. Krönika

47. Korsord

48. Dåtid Sthlm

20. Seinabo Sey

Det var en panikångestattack efter spelningen på Way Out West 2023 som pekade riktningen för henne att göra en skiva på svenska, vända sig till sig själv. Hon tycker om att komma till Arlanda och önskas välkommen hem i passkontrollen. Men det senaste messet från Lauryn Hill kanske ändå slår allt.

Över 10 år som stolt sponsor till *Situation Stockholm*

På HRM arbetar vi sedan 2005 med att
utveckla organisationer, ledarskap och
människor

HRM

EXECUTIVE SEARCH | REKRYTERING | INTERIM |
LEDNING OCH ORGANISATION | INDIVIDUELL UTVECKLING

www.hrmas.se

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

1 273 viktiga vittnesmål inifrån psykiatrin

Seinabo Sey tycker om att höra hälsningen "Välkommen hem" när hon passerar passkontrollen – vare sig det sker på Arlanda när hon kommer tillbaka hit till Stockholm igen, eller när hon återvänder till Dakar, där hon numera bor. Men det var en händelse på Way Out West för tre år sedan som satte den bollen i rullning som nu blivit skivan *Välkommen hem*, hennes första på svenska.

– Jag tänker att den här skivan är bilder, som en film om mina tonår i Sverige.

Tanken med ett medborgarkontor är att finnas till hand för medborgarna, att vägleda dem in i samhället och dess strukturer – att stå för egenmakt och när demokrati. Ett av de första och största medborgarkontoren ligger i Skärholmen. Reporter Gerd Eriksson och fotograf Magnus Sandberg spenderade en dag där, läs reportaget på sidan 32.

FÖRENINGEN PSYNLIGHET HAR samlat in 1 273 vittnesmål från personer som fått psykiatrisk

vård mellan åren 2019-2025. Bland annat har de utsatts för våld, rutinmässiga bältesläggningar samt dåligt bemötande.

– Det handlar inte om isolerade händelser. Det är uppenbart att psykiatrin har strukturella brister som leder till ökat lidande, säger Simon Dymér på Psynlighet, en ideell förening av före detta patienter, för patienter.

Idén till biografen *Soltimmar* fick den före detta The Concretes-sångerskan Victoria Bergsman på ett plan från Los Angeles till Stockholm 2020. Efter tio år utomlands var det dags att flytta hem. Och skriva om det liv hon överlevt.

Planterati 650 strategiskt utplacerade urnor i stan rullas Stockholms blomsterprogram ut varje år. 13 april på Hötorget avslöjas årets tema. Röda linjens vårsalong visar konst från Bredäng till Norsborg. Lögnen spelar en av huvudrollerna i Julia Thelins debutfilm *Mecenaten*.

Och några av Sveriges snabbaste att lägga pussel kommer från Stockholm.

FAKTA HEMLÖSHET

27 383 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor i långsiktiga bostadslösningar via Socialtjänsten och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

6 605

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1 261 i akut hemlöshet.

Mätningen gjordes under en vecka i april 2023 och enligt Socialstyrelsen ska antalet ses som ett absolut minimum.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs *Situation Sthlm* av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidnings-säljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skriververkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av *Situation Sthlms* säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja *Situation Sthlm*.

Omslag:
Johan Bergmark

SITUATION STHLM REDAKTIONEN Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90 Reporter Maria Hagström, maria@situationsthlm.se Art Director Johan Olsson, johan@situationsthlm.se Fotografer och illustratörer Johan Bergmark, Martina Holmberg, Magnus Sandberg. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Digitala medier** Rebecka Sandberg, rebecka@situationsthlm.se **Webbsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 92 000 läsare (Orvesto konsument 2025 helår). **Upplaga** 12 400 ex/mån (TS helår 2025) ISSN: 1400 - 4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-545 953 81 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 - 9327 **SOCIAL VERKSAMHET** Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-545 953 88 **Samordnare** Ingmari Olofsson, ingmari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81 **Telefonnummer distribution** 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8.30 - 15.30, lördagar 09.00-13.00. **Organisationsnummer** 80 24 11-14 97 **Bankgiro** 5357- 3259 **Gävakonto** Bg 431-2252 **ANNONSERING** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 990 kronor, www.situationsthlm.se/prenumerera **Tryck** Stibo Complete 2024 **Miljö** Platen runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

MIN PLATS

En tidningssäljare berättar om sin favoritplats i stan

”Jag ska skapa ett hem”

Alexander Cedergren har börjat bo i sig i Sundbyberg. Vid vattentornet tar han ibland en paus och tänker igenom livet.

Hit går jag ibland för att chilla en stund, meditera eller tänka. Det är en sån skön miljö. Barnfamiljer blandat med andra. Man lägger sig och solar och kan tänka igenom saker man har gjort fel – eller inte gjort fel. Fundera på varför man gjorde så. Eller vad man bör göra.

Alla borde ha en sån plats. Folk stressar alldeles för mycket i dag.

Jag bor en bit nedanför kullen. Har kämpat som fan för att få en lägenhet. Det kändes underbart när jag fick den via Bostad först. Jag var lite orolig för att lägenheten skulle kännas sunkig, men oj, jag hade fel där. Jag stormtrivs. Gillar Sundbyberg också. Det är som en stad i staden. En liten småstad.

Jag säljer Situation Sthlm i Sumpan, ofta i gången mellan pendeltåget och tunnelbanan. Det sociala är otroligt viktigt. När man lämnar drogerna måste man ersätta det med nåt bättre. Jag klarar inte att sitta inomhus och bara glo och bli dum i huvudet. Jag vill inte riskera det.

Nu har jag också kunnat köpa en tv för några hundra spänn. Jag ska skapa ett hem som verkligen känns som ett hem, med blommor, garderober och sånt. Det har varit svårt att tro på tidigare. Jag har alltid haft i ryggen att jag ska paja nåt, eller att nåt ska hända. Jag har inte vågat bo i mig nånstans och känna att här kommer jag bli kvar.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MARTINA HOLMBERG**

48

procent av tjejerna i områden med stora socioekonomiska utmaningar idrottar, jämfört med 69 procent i områden med mycket goda förutsättningar. Det visar MUCF:s rapport om fritid för unga 16-25 år.

Den höga stressen minskar i Stockholm

HÄLSA I Stockholms län har antalet sjukskrivningar 2025 på grund av stress sjunkit med 26 procent jämfört med året innan. I december 2025 var 6 930 personer sjukskrivna i Stockholms län på grund av stress, enligt

Försäkringskassans statistik. I Stockholms stad handlade det om 2 862 personer.

Det rör sig fortfarande om höga sjukskrivningstal på grund av stress, även om det skett en minskning förra året.

2024 var antalet närmare 10 000 personer. Som jämförelse var 1 600 personer i Stockholms län sjukskrivna på grund av stress 2010 – på femton år har antalet

sjukskrivningar för stress fyrdubblats.

Högst andel finns i Danderyd, där den gruppen utgör 39 procent av alla sjukskrivna. Botkyrka har lägst andel.

ULF STOLT

ISTOCKPHOTO

FREDRIK SANDIN CARLSON

Plantering vid invigning av årets blomsterprogram i Stockholms stad.

STADENS BLOMMANDE TEMA

Ett värtecken i Stockholm vid tunnelbaneuppgångar och torg är stadens blomsterprogram.

PLANTERING I mitten av april ställs 650 prunkande urnor ut runt om i Stockholm. Stadens ambition är att så många som möjligt ska kunna ta del av blomsterprakten, därför är urnorna strategiskt utplacerade.

– De finns där stockholmare rör sig och passerar, som knutpunkter i kollektivtrafiken och på torg i både city och våra förorter, säger Johanna Karlén, trädgårdsingenjör på Trafikkontoret. Blomsterprogrammet har

funnits sedan 2009 med nytt tema varje år. Ibland med anknytning till Stockholm. Som 2017 då temat var Mina drömmars stad och skulle föra tankarna till täppan och stugans rabatter med förgätmigej, violer, rosor och syren.

2012 var Stockholms putsfasader temat, Slottets rosa sandsten och Stadshuset tegelvalv fick slå an färgen i rosa och orange.

En liten grupp på Trafikkontoret bestämmer temat och det är hemligt tills urnorna sätts ut. I år avslöjas det den 13 april på Hötorget.

– Basen av växter är densamma

i alla urnor var de än står, sen kan kompositionen skilja sig en del. På vissa platser där solen inte kommer åt, som i Gamla stan och Sergelgången, kan det vara lite mörkt för vissa växter.

Hamnar det annat i urnorna än växter?

– Mest burkar, fimpas och en del papperskräp. Ibland kan det faktiskt också se ut som om någon sovit i dem. Men det är inte särskilt mycket förstörelse av växterna.

I Stockholms blomsterprogram ingår också 28 rabatter med samma växter som i urnorna.

GERD ERIKSSON

HALLÅ DÄR

Carl-Marcus Gidlöf, som tillsammans med Fredrik Viljesjö, Daniel Åhlin och Anders Herdevall Rydell öppnar bokhandeln Banned Book & Co. på Särsta torg i Knivsta.

Hur länge har ni funderat på att öppna bokhandel?

– Inte många månader. Vi har haft en bokklubb några månader – fyra pappor som flyttat ut från Stockholm till Knivsta. En lokal blev ledig, nån föreslog att vi skulle starta en coworking-space – många jobb hemma mycket. Och våra sambos ville bli av med böcker i bokhyllor och förråd, så vi tänkte att vi startar en bokhandel också. Som ett tydligt statement i dessa tider – kulturen ska vara fri.

Så grunden i sortimentet är ur era egna bokhyllor?

– Så började det. Sen har vi köpt in både nytt och begagnat. Vi har verkligen försökt bygga en bra hörna där vi har bannade böcker, som Pippi och Kapten Kalsong. Men inte bara barnböcker utan historiskt förbjuden litteratur, som exempelvis Ray Bradburys klassiska roman *Farenheit 451*.

– Folk har börjat höra av sig nu och vill sälja boksamlingar och vinyl.

Säljer ni böcker och skivor både i butik och online?

– Som start bara i butiken. Men vi har alla möjliga idéer om nätförsäljning, event, författarsamtal, föreläsningar, mindre spelningar.

ULF STOLT

MITT JOB

Om yrken och
arbete i stan

SARAH APPELTOFFT
SÖMMERSKA OCH MÖNSTER-
KONSTRUKTÖR

”Jag har sytt skyddande mössor till SVT:s kameror”

– Lika viktigt som det är för en kock med sin kniv är det för mig med min sax. Den klipper jag bara tyg med, inte papper plast eller nåt annat.

– Jag använder tumstock när jag mäter tyger, eftersom måttband töjer sig med tiden. I min ateljé har jag också ett ganska stort tillskärarbord och två industrisymaskiner – en för raksöm och en overllock. De går att ställa in för att sy allt från tunnaste siden till tjockaste ull.

– Ett stående uppdrag jag har är Svenskt Tenns skyltning. Nu till påsk har jag sytt ett flertal dukar och klätt pallar i en speciell lapptechnik. Jag är nåt av en specialist på mönsterpassning och på att göra osynliga sömmar.

– Fyra dar i veckan jobbar jag på Kungliga Operans tapetseri med allt textilt som inte är kostymer. En dag i veckan med olika uppdrag i min egen verksamhet. Jag har gjort tidstypiska gardiner och dukar till TV-serien ”Fröken Friman”, scendekor till Melodifestivalen tio gånger och draperingar till Trettondagskonserten i Berwaldhallen.

– Teknisk sömnad tycker jag är väldigt roligt. Jag har bland annat sytt skyddande mössor till SVT:s kameror till ”Den stora älgvandringen” och till ”Vasaloppet”.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

I sin ateljé har Sarah Appeltofft ett tillskärarbord och två industrisymaskiner som funkar för både tunnaste siden och tjock ull. Hon är specialist på att göra osynliga sömmar.

SVENSKA PUSSELFÖRBUNDET

SM i pussel sändes live på Svenska pusselförbundets YouTube-kanal.

PUSSLA SNABBAST BIT FÖR BIT

Suget efter att pussla fortsätter öka. Nu finns tävlingar där det gäller att göra det så snabbt som möjligt. SM i Speed Puzzle.

TÄVLING Intresset för att delta i SM i pussel har gått spikrakt uppåt sedan första tävlingarna hölls 2021. I årets upplaga väntas 2 200 starter i olika klasser. Några i toppskiktet är från Stockholm.

– Det är väldigt personligt vad man gillar att bygga för motiv. Jag gillar illustrationer och färger. Inte när det är många bitar av samma färg, som en stor blå himmel. När det är tävling får vi inte välja motiv, säger 31-åriga

Sandra Tor från Årsta.

Inför ett SM tränar hon i stort sett varje dag. För att göra det extra svårt lägger hon undan lådan för att inte se motivet. Hon menar att pussel blir mätbart på ett annat sätt när man tävlar.

Snabbast i den individuella klassen förra året var en Bandhagenbo som byggde ett 500-bitars pussel på 39 minuter. I lagklassen löste det vinnande laget ett 1 000-bitars på 59 minuter.

Har du byggt pussel med Stockholmsmotiv nån gång?

– Jag tror inte det. Eftersom jag mest bygger pussel från en speciell tillverkare, den som

används på SM. Det viktiga är att det är kvalitet på pusslet så att bitarna inte är för tunna eller lätta att sätta fel.

Majoriteten av dem som tävlar i SM är kvinnor. En förklaring kan vara att det är en inkluderande och social stämning på tävlingarna som många uppskattar, menar David Engelhardt, ordförande i Svenska Pussel förbundet.

– Sen handlar också själva tävlingsmomentet om tålmod, fokus och att arbeta strukturerat under tidspress. Den typen av egenskaper tilltalar många av våra deltagare.

GERD ERIKSSON

Noah och Vera kvar i toppen

NAMN För tredje året i rad var Noah det populäraste namnet för nyfödda pojkar 2025, följt av Valter. Nytt pojknamn på tredje plats är Hugo.

Bland flicknamnen är Vera fortfarande det populäraste flicknamnet, följt av Freja och på tredje plats kommer Lilly.

Oklart om det har med Oasis återförening att göra i somras, men namnet Liam har gått från åttonde till fjärde plats. Och namnen Matte, Alfred och Nils har tagit sig in på topp 10-listan.

Ny på topp 10-listan över flicknamn 2025 är Astrid, på fjärde plats. Jasmine, My och Aisha har fallit ur topp 100. Likaså Felix, Knut och Daniel.

18 av de 20 mest populära flicknamnen på årets lista var även populära namn kring förra sekelskiftet. Färre pojknamn på årets lista var populära kring förra sekelskiftet.

ULF STOLT

15

års åldersgräns på sociala medier. Det tycker 70 procent av de 1754 tillfrågade ungdomarna mellan 15–24 år i Mediemyndighetens undersökning, som var positiva till åldersgräns. Betydligt fler unga tjejer än killar var för en teknisk åldersverifiering.

”Det näst vanligaste målet är de liberala aspekterna av demokratin, som rättsstatens principer och de institutionella maktbalanser som finns till för att förhindra maktmissbruk.”

Professor Staffan I. Lindberg, huvudförfattare till Demokratirapporten från V-Dem Institutet vid Göteborgs universitet. Det vanligaste målet för auktoriserade ledare att attackera är yttrandefriheten. Som minskat drastiskt de senaste 25 åren.

SITUATION

T H L M

Köp Situation Sthlm av en säljare här.

VAR LÖJTNANTSGATAN NÄR 10.19-10.46

UNDER PELARNA VID den sista rundade huskroppen ner mot Kasernparken står en kvinna i grå dunkappa med ryggen mot väggen och ansiktet mot solen. En man med en medelstor svart hund i slakt koppel går förbi, hunden nosar snabbt på hennes handväska, går sedan vidare.

Två män, en i röd jacka och blå byxor, en i öppen mörkgrå jacka och jeans, står på trottoaren vid nummer sex innanför en blå, inte helt nytvättad van. Mannen med den öppna jackan har en sotig, djupt liggande rostig hosta som han med viss oregelbundenhet skickar in i kortsidan av sin knutna högerhand.

De öppnar sidodörren på bilen. Står kvar i solen. Hostan dånar till då och då.

Ett äldre par på en balkong, jackor och mössor, filtar runt benen, ansiktena mot solen, dörren på vid gavel in till lägenheten.

Bilar parkerade i båda riktningar.

Sex alternativt sju balkonger per varannan vertikal kolonn i det runda höghuset med sushi-restaurang Solen i botten. Rullgardinerna nerdragna – man ser bara tallrikar, pinnar och händer på de två som äter vid bordet vid ena fönstret.

En ung man med svart ryggsäck kommer ut från tandläkaren, går snabbt gatan upp och sedan in genom valvet mot Starrängsringen.

En hopknuten blå BigBag. En vit trälåda med gröna växter

utmed fasaden. Trottoaren lagd med betongplattor, träd i nedsänkta planteringsbäddar utmed trottoaren på sidan av gatan med udda numrering.

EN BARNVAGN PARKERAD utanför ett konditori. Borden ute tomma.

Taxa 3, avgift 7-19.

Litet café på den korta sticklingen av gatan som krockar i Lidingövägen. Markisen över långbänkarna utmed vägen

”Den mittersta bataljonen har lite internt gruff.”

inrullad, de gröna klängväxterna ännu bara stammar som sticker upp från den rektangulära, smala planteringslådan. Gatprataren bredvid delger öppettiderna.

Tre dogwalkers – två kvinnliga, en man – har åtta mindre hundar var i midjefästa koppel. Den mittersta bataljonen har lite internt gruff, hon gör snabbt halt och tillrättavisar två av hundarna.

Vändplan. Trappa i tre etage – fem, nio och arton trappsteg i respektive etage – ner mot Försvarsstabens högkvarter. En patrull allvädersutrustade förskolebarn i varselvästar med dubbla vertikala reflexband bak och fram stannar till och väntar in tills alla kommit upp för trappan.

En taxi släpper fram en cyklist som just rullade ut genom en garageport innan den vänder runt.

Förskolepatrullen trampar på.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Lukas Moodysson har bland annat gjort filmerna *Fucking Åmål*, *Lilja 4-ever*, *Tillsammans* och *Tillsammans 99*. Gav förra året ut diktsamlingen *Det var mörkt i mitt huvud men aldrig i mitt hjärta*.

LUKAS MOODYSSON, FILMREGISSÖR, FÖRFATTARE:

”Jag tror jag fått nåt litet intresse för häxkonst”

Lukas Moodysson har skrivit romanen *Rebellerna* – om den mest ideologiskt smalspåriga och hårdföra vänstergrupperingen i Stockholm – i ett hus i Småland. Där det spökar lite.

TEXT ULF STOLT FOTO ÅSA SJÖSTRÖM

PÅ ETT VÅLDGÄSTAT KFML-möte några sidor in i Lukas Moodyssons roman *Rebellerna* – namnet på den mest bokstavstroga Maoistiska vänstergrupperingen i Stockholm i slutet av 60-talet – ser *Rebellerna* till att mötet inte lider brist på interna vänsterideologiska konflikter.

Någon upptäcker att porträttet på Mao på väggen i möteslokalen är mindre än porträtten intill på Marx och Lenin, ”är Mao inte lika viktig som Marx och Lenin?” Och varför trycks bara svenska upplagan av Maos citatsamling i 5 000 exemplar, varför inte i 500 000 exemplar, så den kan spridas till massorna – ”eller vill ni inte att massorna ska ha tillgång till den?”

– Det var stora diskussioner

inom *Rebellerna* om detta i verkligheten. De menade att det visade att de andra egentligen inte ville att den skulle nå ut till hela folket. Då är det här ändå människor som dyrkar samma politiska ledare.

– Det vi i dag kallar politisk korrekthet är ingenting mot hur exakt de här människorna ville att det skulle va.

I boken är det 1968 – majrevolten i Paris, Martin Luther King mördas, Kårhusockupationen, Jimi Hendrix släpper *Electric Ladyland*, Grupp 8 bildas, Jackie Kennedy gifter om sig, *Dom kallar oss mods* har premiär, Sveriges första pizzeria öppnas och Karl Ove Knausgård föds.

Och på Konsthögskolan får krokimodellen Monica ett tele-

fonnummer av en av konstnärerna som tecknat henne, hon ringer upp från en telefonkiosk och romanen *Rebellerna* tar sin början.

– Huvudkaraktärerna är fiktiva. Men sen hämtar det drag från verkligheten. Alla stora händelser har hänt.

Rebellerna är resultatet av gedigen research och omfattande inläsning och samtal med flera personer som var del av den vänstermiljön vid tiden.

En historia som kunde blivit en film, eller en helt annan bok.

Men tanken att den här berättelsen skulle bli en film föll på lite olika saker – kanske främst på att Lukas Moodysson inte ville göra någonting som kändes som en

LUKAS MOODYSSON

Familj: Fru Coco Moodysson, serietecknare och författare, tre utflugna barn.

Bor: I en liten by i Småland i en ärvd släktgård.

Gör: Filmregissör, författare.

Aktuell: Med romanen *Rebellerna*, som utspelar sig våren och sommaren 1968 i Stockholm, i den mest ideologiskt hårdföra vänsterrörelsen.

prequel till *Tillsammans*. Det fanns även vissa berättartekniska detaljer – ett tillbakablickande i nutid – som blir lite svåröst på film.

Och innan han kom på hur han skulle berätta historien i romanform fanns en annan bok. Som hans förläggare var tveksam till och hans fru ansåg som oläslig.

– Den var mer teoretisk och politisk, väldigt mycket babbler, rörig, inte särskilt underhållande. Och handlade om fler personer, inte bara om Monica.

DE SENASTE ÅREN har Lukas Moodysson – han har alltid haft god arbetsmoral när det kommer till skrivandet – varit väldigt produktiv, skrivit mycket, har mycket som ligger, i olika stadier av färdigt. Sådant som kan bli både filmer och böcker.

Han hade roligt när han skrev *Rebellerna*.

– Trots ett ganska mörkt ämne, boken är ju inte dyster i sin ton och stil. Den blir lite jobbigare efter ett tag, Monica är ju en väldigt levande människa.

Boken är skriven i korta kapitel, vilket gör att berättelsen ►►

hela tiden drivs framåt.

– Jag har känt ibland att ”det här är ju jätteenkelt och okomplicerat”. Jag passar egentligen för att skriva filmmanus för jag orkar inte skriva litteratur som har omständliga meningar. Jag uppskattar litteratur som inte gör sig till.

– Jag tänker att människor ska tycka att den här boken är olitterär, den innehåller inte de här långa beskrivningarna av naturen och rummen. De har ibland känts som om jag skrivit en lättläst ungdomsbok.

Vi sitter i ett konferensrum på hans förlag. Han pekar på en bok av Marcel Proust som står på en hylla vid väggen.

– Han kan ju skriva tiosidiga meningar, men det är inte så många som kan det. Och de som låtsas att de kan det, kan det inte.

Han improviserar ett exempel på den enkelhet han strävat

”JAG ORKAR INTE SKRIVA LITTERATUR SOM HAR OMSTÄNDLIGA MENINGAR.”

efter med språket när han skrivit boken: ”Hon går in i ett rum. Sätter sig på en stol. Kalle kommer in i rummet. De tittar på varandra”. Inte olikt hur han formulerar sig i ett filmmanus. Men där fyller man sedan i handlingen med det rörliga, med replikerna och skådespelandet.

– Oavsett om det är skrivet i jagform eller i tredje person – om författaren eller huvudpersonen vet precis vad personen känner i en viss stund, eller hur det ser ut i ett rum. Jag känner bara att det vet man ju inte... Det känns lögnaktigt... där blir litteratur lite fejk.

Sedan en tid bor Lukas Moodysson och hans fru, serietecknaren och författaren Coco Moodysson, permanent på hans ärvda släktgård i Småland. Ensamheten i den lilla byn med 18 invånare passar honom.

– Man får en annan känsla

En scen ur *Tillsammans 99*, där boktitlarna inte syns.

DETALJER

■ I filmen *Tillsammans 99* är alla böcker i bokhyllan sådana som Lukas Moodysson ansåg troligt att de skulle ha kunnat läst, även om boktitlarna inte syns i bild: ”Det handlar om att skapa trovärdighet för skådespelarna, och för mig”.

■ När han skrev *Rebellerna* lyssnade han mycket på *The Doors*, när han insåg att huvudkaraktären Monica gör det.

för ljus och mörker, dygnsrytm och årstider – vädret är en fest varje dag. Och det förflutna – människor har gått här i generationer. Jag gillar snö, det enda jag inte gillar är när det är lerigt.

Han uppskattar också att slippa se sådant människor byggt eller gjort. Vilket är det enda man ser i en stad.

– Det är så skönt att inte vara fixerad vid mänskligheten och vad den gjort, utan kunna ta in resten av världen.

Har flytten bidragit till den produktiva arbetsperioden?

– Det tror jag nog. Men det är också nåt mystiskt med... jag har en känsla av att det finns nån form av kontakt med förfäder och förmödrar som bött där. Att man är i deras värld, går in i deras sätt att hantera världen.

Han berättar att det är lite spökkänsla hemma i huset ibland. Men väldigt vänligt. Det är mer hos grannarna, ”men i grannhuset har det hänt mer otäcka saker”.

– Hos oss är det mer en känsla av att de som bött där lämnat efter sig nånting och man har en vördnad för dem, tänker på dem. Ett tag var det lite konstigt med nycklar och dörrar som läste sig och öppnade sig. Men det har bara känts som busighet, aldrig otäckt. Det har alltid känts tryggt.

Detaljen med nycklar och dörrar känns litterärt användbar?

– Ja. Jag tror jag fått nåt litet intresse för häxkonst, det kommer dyka upp på ett eller annat sätt, nåt som är mystiskt eller har en övernaturlig aspekt. ■

Allt är en soppa

EN LIBANESISK LINSSOPPA. Med sallad och ostsmörgås. Jag beställer det på caféet där jag sitter med datorn och försöker hitta en röd linje. Klockan är halv elva. Det är jag och några gubbar här. Sådana som redan har jobbat i timmar och fyller på inför nästa pass.

Soppan är mjuk och svagt kryddig. Lite citrus och vitlök.

Jag klickar in på DN. Ännu en artikel om Liberalerna. För och emot röda linjen. Det rörs om i grytan. Smakerna skär sig.

Bakom disken står mannen som en gång flytt från ett krig. Brer mackor, räcker över take away-kaffe, slevlar soppa och serverar sedan hamburgare till andra hårt arbetande.

Jag slår numret jag ringt flera gånger senaste veckan utan att ha fått mitt problem löst. En förinspelad röst och jag gör knappval: 1, sedan 3. Därefter mitt telefonnummer och fyrkant, och Bank-ID. Väntar. Hur blev det så här? Tre bredbandsabonnemang på min lägenhet.

Tre hos Tre. De har underleverantörer, olika system. Eller så är det jag som har orsakat det? Det går att se i historiken, har de sagt. Men jag hittar inte avtalen.

Jag skulle aldrig registrera nya abonnemang hos Tre när jag redan har ett. Om jag är vid mina sinnens fulla bruk. Och det är jag. Det säger jag till mannen som svarar hos kundtjänst.

Men var jag det? Minns jag vad som sades i samtalen med Tre i höstas, i somras. Har jag inte varit lite glömsk? Lite förvirrad. Stressad. Hur ska man hålla ordning på allt? Fakturor som kan hamna hos Klarna, Kivra, i mejlen, brevvinkastet. Och tandläkartider, skalbyxor och deadlines.

Ibland kokar det över.

Jag skickas vidare. En ny telefonkö. Sedan drar jag

**MARIA
HAGSTRÖM**

Nyhetsredaktör
och reporter

"Det rörs
om i grytan.
Smakerna
skär sig."

historien igen. Och till slut säger någon som det är:

– Det här var en riktig soppa.

Jag vet inte hur den kokades. För många ingredienser, för många kokkar, ingen som smakade av.

Det är bindningstid på två år. Jag säger att jag inte tänker betala. Sedan spelar jag mitt starkaste kort. Med en lätt darning på rösten:

– Jag är ensamstående mamma. Jag har inte råd med det här.

Han säger att han ska hjälpa mig städa upp i röran. Han ska återkomma.

JAG TARNÅGRA skedar till av den libanesiska soppan. Minns en annan mamma. I ett tältläger i södra Libanon. Hon var en mamma som alla andra – gjorde allt för att hålla sina barn vid liv.

Barnen kom tillbaka från soptippen med det de hittade. Hon kokade på det som fanns.

De hade flytt mer än en gång. Jag undrar var de är nu.

Telefonen ringer. Det är inte Tre. Det är min mamma som är på besök. Hon kommer inte ut på nätet. Nej, jag har ju nytt bredband.

– Vad heter bredbandet?

– Det som börjar med Tre... som hos Tre.

Min soppa har svalnat. På datorn försöker jag följa en röd linje. Alla pratar om linjer. Tidslinjer. Arbetslinjen. Den röda linjen. Var gränser ska dras. Vem som kliver över och får det att sjuda. Vad som får blandas. Som om det finns ett enkelt recept.

Allt är en soppa.

Vissa försöker överleva den. Jag försöker få mitt bredband att fungera.

Det kokar i världen.

Och Tre ringer fortfarande inte tillbaka. ■

TILL PAPPA

Barn, flicka, tjej, kvinna. Tretton bara tretton år gammal, ung flicka. Vilsen på glid på jakt efter min far han bara gasade i väg på vår gata. Jag ropade, sprang, vinkade och hoppades på att du skulle märka av mig i backspegeln. Men själv ensam och förtvivlad lämnade du mig kvar på gatan, vände dig aldrig efter mig. Efter det glömde du bort flickan i backspegeln med obesvarade frågor.

Tiden flög oss förbi, saker vi missade. Saker sprang oss förbi, vilken djup sorg, så tragiskt. Mycket förlorat men framtiden är kanske ljusare.

Åren har gått och saker både bra och dåliga, små och stora.

Tiden är 2026 och den lilla flickan är nu vuxen. Gråten i min halsgrop, klumpen i min mage finns knappast kvar. Har vant mig utan dig "pappa". Sårade mina känslor, ställde högre krav än din rätt var befogad. Krävde ändring av mig för jag duger inte för dig. Hellre en hedning än älskad och förnedrad. Nu fyrtio år gammal, med egen värdighet och familj, inget måste att bli accepterad av dig längre.

Jag var barn. Du var förälder, du var vuxen men gav barnet skulden. Den var ej min skuld eller tyngd att bära. Förlåter dig kanske en dag.

Flickan/Nadja

SÅ MYCKET BÄTTRE NU

Jag är så tacksam för att jag jobbar på Fountain House på dagarna, och med att sälja Situation Sthlm.

För jag kommer ut bland folkmassor av olika människor, vissa trevliga, andra mindre trevliga, men i det hela trevliga. Annars hade jag bara gått hemma och deppat, så det går framåt. Jag mår så mycket bättre nu.

Lee # 508

LIVET ÄR KORTARE ÄN MAN TROR

Vi går förbi varandra varje dag. På väg till jobbet, bussen, affären med mera. Vi ser varandra men bryr vi oss? Försöker vi se varandra?

Sen händer något. En överdos. En död och plötsligt vet många varför eller tror sig veta. Det skrivs historier om personer. Vad den/dom gjort för fel. Vad som borde gjorts och så vidare.

Det som gör mest ont är inte drogerna, ensamheten eller mörkret utan mer hur snabbt människor börjar prata i stället för att försöka förstå. Vi måste börja bry oss om varandra medan vi lever. Ingen blir hjälpt av skitsnack och ingen räddas av att vi bygger historier för att slippa känna.

Illustration av Lena Freij

Livet är kort, ibland mycket kortare än någon hann visa att den behövde hjälp eller mer hjälp. Så nästa gång du ser någon, försök se på riktigt. Sagt det förut – ett hejskadar aldrig och kan göra mer än du tror.

Emelie

VÅGA VARA

Det är tufft i dagens läge att "våga vara" med tanke på vad olika medier spottar ur sig. Dom använder doktorer och kändisar att det som dom säger är det riktiga. Jag själv gick på en sådan "abrovink"

eller rent ut sagt en lögn, det lyckades nästan och då hade det kostat mig sjutton hundra till att börja med.

Jag bestämde mig för att våga vara mig själv. Det kostar inget, förutom lite positiv energi. Dessutom kan jag åka med min finaste bästa dotter med Finlandsbåten i stället. Så tänk på det mina kära läsare att det är ok att "våga vara" sig själv.

Ditte

TELEFONSAMTALEN

Minns ett tillfälle då jag verkligen va nere djupt i missbruket.

nytida

Vi gör världen lite bättre, en människa i taget

Nytida ger stöd till barn, unga, vuxna och familjer inom både funktionsnedsättning och psykosocial problematik. Vi finns här för dig, med över 460 verksamheter runt om i landet. Läs mer om oss på nytida.se

Min telefon ringde. Brukar kolla numret men glömde det denna kväll då jag och Ronny satt i en kall bil, det var vinter och snö. "Hej", hör jag en kvinnlig röst, det va min syster. Kände att nu kommer jag börja stamma. Jag försökte låta så normal jag kunde. Men tagen på bar gärning med handen i kackburken. Skuld känslorna svämde över mig. "Är det bra Fille", jag kallas det ofta av min syster. Har gjort sen jag var liten. Sveket jag kände. Men min familj visste ju hur vi levde. Vi pratade en stund, sen sa min syster: "Jag var bara tvungen att höra att du lever". "Ja då, ingen fara", sa jag.

Det blev ett kort samtal.

Det var alltid jobbigt att prata i telefon. Minns att jag ringde min tvillingbror vid ett annat tillfälle fem på morgonen. "Hej, hur är läget?". "Men Lena, jag sover, klockan är bara fem på morgonen". "Oj förlåt", sa jag och så avsluta vi samtalet. Man blir så tård och förstörd. Jag trodde klockan var fem på eftermiddagen.

Det var då. Nu lever jag med min fina katt och kan klockan och har ganska bra rutiner. Tycker det är bra att Situation Sthlm finns. Vad skulle jag annars göra på dagarna? Det är bra på många sätt: träffa människor, få lite extra pengar.

Lena Freij

HEMLIGT/FÅNGAD

Så länge en hemlighet är din fånge är den din fånge. Men så fort du säger den och släppt den fri blir och är du dess fånge. Tiga är trippel platinum. Tiga är svindyrt ibland.

Nadja

Illustration av **LO**

HEMMA I SIG SJÄLV

Text **Maria Hagström**
Foto **Johan Bergmark**

När panikångesten slog till efter en spelning började **Seinabo Sey** ifrågasätta sitt liv som artist. Resultatet ledde fram till hennes första album på svenska och hennes hittills mest personliga – *Välkommen hem*.

Det var sensommar i Slottsskogen 2023. Seinabo Sey skulle göra sin största livespelning på flera år. Hon var stressad och glömde att göra en line-check. När hon gick ut på Flamingoscenen på Way Out West var det fortfarande ljus över Göteborg.

– Jag hade på mig en jättesnäv kjol och de jävla klackade skorna. Det var så mycket nytt jag skulle prova där. Trippade ut på den skitstora scenen och hörde knappt mig själv. Jag tyckte att jag gjorde en dålig spelning, säger Seinabo Sey nu, dagen innan hennes nya album *Välkommen hem* ska släppas.

Hon sitter i en fåtölj längst in i hörnet på hotell Rival, där hon bor under sitt tillfälliga besök i Stockholm. Hon har tre hyllade album bakom sig och i morgon ska hon fira den fjärde releasen med frukost med sin manager och sina förläggare. Efter det väntar studion igen.

Spelningen på Way Out West blev en vändpunkt. Det som hände där skulle så småningom leda fram till att hon började skriva på svenska. På scenen blev hon rörd till tårar, men när hon klev av fick hon en panikångestattack.

Det blev en tankeställare.

– Vad är det jag gör med mig själv? Det här livet är för svårt. Att bli tittad på, uppfattad och inzoomad. Jag tror att man måste må ganska dåligt för att bestämma sig för att vilja bli känd. Det är ju en ganska bekräftelsesökande situation.

Det finns en lapp från barndomen, där hon skrev ner sina framtidsplaner. ”När jag blir stor ska jag bli sångerska i Hollywood och ha en pool.”

– Jag ville bli artist, för att jag älskade musik. Då var det ju mer en fantasi, skojigt. Men det är så mycket orimligt i

strukturen av en musikkariär som kan vara svårt att stå ut med. Men jag vill alltid sitta i en studio och göra låtar. Och jag vill uppträda. Det här doesn't make any sense va?

Hon skrattar, men återgår sedan till panikattacken.

– Jag ställde in alla planer den hösten och åkte till min farbror i Gambia i nån månad, för att fatta varför jag valt det här. Varför ville jag det här?

Efter resan kom lusten tillbaka. Hon vill fortfarande sjunga och göra musik, hon har också svårt att se vad hon annars skulle göra. Men nu ville hon göra något annorlunda. Hon bar också med sig en annan upplevelse från Way Out West – när hon sjöng sin tolkning av Ted Gärdestads ”Sol, vind och vatten”.

– Jag tror att folk såg att jag var nervös. Det var som att jag fick hjälp – alla sjöng med. Det var en energi som gjorde mig rörd.

Hon mindes också när hon var yngre och körade bakom Oskar Linnros. Den där känslan av en publik som kan varje ord, det blir allsång och solen skiner. Den bilden hade hon i sitt huvud. Och en längtan efter att säga allt på svenska.

– Jag ville hedra alla referenser jag har haft, svensk musik jag växte upp med. Jag ville utforska det. Jag tänkte: vad spelar man på en skolavslutning, vad spelar man på en after-beach i Tylösand? Om jag skulle göra en Tomas Ledin-låt, hur skulle den låta?

Tre dagar före albumsläppet samlas vänner, familj och branschfolk i det gamla magasinet från 1800-talet på Skeppsholmen, RMV Studio, grundad av Benny Andersson och Ludvig Andersson. Stämningen är förvåntansfull och festlig.

– Har alla en stol som vill ha en stol, undrar Seinabo Sey när hon sätter sig framför alla.

Hon tycker att det är en mysig och trygg känsla i rummet. Hon har aldrig gjort något sådant här tidigare, att ha ett ”lyssningsevent” där hon ska spela upp albumet och sedan framföra två låtar live.

Hon berättar att det gick snabbt att göra skivan, men att det också var en utmaning att göra det på svenska.

– Det finns färre ord på svenska än engelska, man kan inte brodera lika mycket. Svenskan har andra vokaler, det låter annorlunda, säger Seinabo Sey.

Hon presenterar den första låten ”Slott av luft”. ▶▶▶

Seinabo Sey

■ Född: 7 Oktober 1990 i Stockholm.

■ Gör: Artist och låtskrivare. Hon har tidigare släppt tre album: *Pretend, I'm a Dream* och *The One After Me*, mottagit fem Grammisar och blev 2016 "Årets Artist" i P3 Guld.

■ Aktuell: Med albumet *Välkommen hem*. Till hösten beger hon sig ut på turné och spelar i Konserthuset 31 oktober.

”Om jag skulle göra en Tomas Ledin-låt, hur skulle den låta?”

Seinabo som frimärke

■ **PostNord uppmärksammade 2015 några artister och låtskrivare, som spred svensk musik utomlands, genom att låta dem pryda frimärken. Jan Gradvall valde ut Max Martin, First Aid Kit, Robyn, Avicii och Seinabo Sey, som var "framtidshoppet".**

■ **Hon valde moln som bakgrund på sitt frimärksmotiv.**

■ **Hon tyckte att det var en ära, men också en märklig känsla. Särskilt kul var det då henne morfar var frimärksamlare.**

– Den sjunger Eira på. En stor applåd för Eira. Systerdottern som sitter i publiken suger i sig jubel och applåder. Seinabo Sey spelar upp låt efter låt från det nya albumet, berättar kort om dem och ger kredd till personer hon samarbetat med.

– Isak Alverus har skrivit mer än halva den här skivan. Så jag vill att ni ska veta att det inte är jag som känner så här, skämtar hon. Han är en av mina bästa vänner och han vet bättre än jag vad jag känner.

Alla i rummet har ett häfte i handen med låttexterna. Hon vill att de ska ta in varenda ord. Hon tänker också att folk ibland glömmer bort vad musiken består av, alla komponenter.

– Lyssna på stråkarna här, uppmanar hon och spelar upp ett parti ur "Din sång".

Hon berättar att det är sista gången hon skriver om relationen som hennes tidigare kärlekslåtar kretsat kring. Med "Din sång" sätter hon punkt för det. Kanske.

Här finns också bland annat låten som hon föreställer sig på ett bröllop, en annan att festa till och den som får henne att tänka på hur samhället såg ut när hennes pappa kom till Sverige. Också en där artisten Yasin läsa suror ur Koranen.

Här ryms flera genrer. R&B för att hon tycker att vi har för lite av det på svenska. Också "indie-rock-vibe" och en "febrig punkdröm".

– Jag tänker att den här skivan är bilder, som en film om mina tonår i Sverige.

Det utvecklar hon senare i hörnan på Rival.

"Han var egentligen hemlös i perioder – bodde på soffor. Det är delvis därför jag gör den här intervjun."

– Mina tydligaste minnen av att vara i "vanliga världen" är från när jag var under tjugo år, innan karriären drog i gång. Jag ville rikta mig till mig själv när jag var nitton år. Vad behöver hon höra? Vad skulle hon tycka är roligt?

På den tiden bodde Seinabo Sey i Stockholm. Hon flyttade hit själv redan som 15-åring, efter några år i Halmstad.

– Vi bodde väldigt trångt där. I en tvåa – tre syskon och min mamma. Jag var heller aldrig bekväm i Halmstad och kände mig utanför, så jag ville därifrån.

Hon började på Fryshusets Soul-linje och det kändes som en annan värld.

– Där var alla olika. Basketspelare, skejtare, de som spelade rock, allt möjligt. Det var spännande. Det var första skolan där jag kände mig hemma.

Ändå hade hon svårt att sköta skolan, att komma upp på morgonen. Hon dök ofta upp först efter lunch. Hon är tacksam att de trots det lät henne ha kvar CSN. Annars hade hon behövt flytta hem.

– De var inkännande och hade verkligen koll på alla elevers liv. Väldigt mänskligt. Det är en viktig skola i den här stan.

Men hon tyckte livet var tufft i Stockholm. Ekonomin och boendesituationen var en ständig stress.

– I början hade jag inga pengar från CSN. Min älskade mamma som gick på soc-bidrag hjälpte mig. Sen följde en tioårig period av att flytta runt. Det var "the grace of" människor som gjorde att jag kunde göra allt, att jag kunde bo här. Jag var inneboende, det var soffor, lägenheter utan dusch, ett tag bodde jag hos min farbror.

Hennes pappa fanns i Stockholm, vilket var en av anledningarna till att hon sökte sig hit. Men hos honom kunde hon inte bo.

– Han var egentligen hemlös i perioder – bodde på soffor. Det är delvis därför jag gör den här intervjun, för att jag har varit så påverkad av att det är alldeles för fucking krångligt att skaffa en plats att bo på. Det är inhumant. Jag visste inte hur jag skulle fixa livet som ung, och det här var det största problemet jag hade.

Hon minns när hon tack vare musikkarriären hade råd att köpa sin första lägenhet, en etta på Södermalm. Hon fick lån av banken, men blev nekad av bostadsrättsföreningen.

Då kom Eva Dahlgren till hjälp.

– Hon bor i det huset. Hon visste vem jag var och vi hade

Björn Larsson Rosvall/TT

På scenen på Way Out West 2023 hade Seinabo Sey på sig en snäv kjol, höga klackar, och hade glömt – i all stress – att göra en line-check. Spelningen blev en tankeställare. Som ledde henne till skivan *Välkommen hem*.

träffats på Musikförläggarnas Pris. Hon skrev ett rekommendationsbrev som gjorde att jag fick köpa lägenheten. Jag är evigt tacksam. Det är så fint. Tack Eva.

Varför ville de först inte låta dig bo där?

– För att jag hade haft skulder. Men jag hade alltid betalt hyra. Det är samma för min mamma. Med sina tre barn kunde hon därför inte få nån större och bättre lägenhet. En ekonomisk motor i mitt liv har varit att skaffa ett hem som jag gillar, att till slut ha mitt drömhjem.

Sedan oktober hyr hon ut ettan på Söder och bor i Senegal.

Delvis för att hennes pappa kom därifrån, men också för att Dakar var den ”fetaste stad” hon kunde komma på. Där har hon nu den största lägenhet hon någonsin har haft.

– Jag sitter där och tänker på mina drömmar och att jag har den lägenheten nu, det är riktigt sjukt. Men vad gör man ens med alla rum? Det är ett lyxproblem förstås, men också en känsla av att jag skäms lite. Ska jag ha så här mycket plats? Jag tycker att det är lite överdådigt.

Är tanken att du ska bo i Dakar hela tiden?

– Jag vet inte riktigt. Jag har lite svårt att rota mig. Det är en skada från uppväxten, att jag hela tiden vill vara i rörelse.

Har du då svårt att känna dig hemma?

– Ja, jag tror det kan bli så när man vuxit upp på två ställen, i både Sverige och Gambia, som är som dag och natt. Jag behöver lite av allt det där. Jag kommer hem och har saknat att vara här. När jag är där så älskar jag det också. Man får tänka att ens hem inte nödvändigtvis är en plats, utan människor.

Albumet heter *Välkommen hem*, varför det?

– Jag gillar när jag kommer till Gambia och de säger ”welcome home”. Och jag gillar när jag kommer till Sverige och de säger ”välkommen hem” i passkontrollen. När de säger det, känner jag: jag är svensk.

Har du inte alltid känt dig välkommen?

– Jag har inte varit utsatt för så mycket rasism som jag tydligt har märkt, men jag har känt av det systematiska med främlingsfientlighet i Sverige. Jag minns när min pappa berättade att det finns ord som vardagsrasism och smygrasism. Vi försöker liksom förändra det där ordet men det är ju bara vad det är – rasism.

Hon säger att en tanke med det här albumet är att visa vad svenskhet kan vara. Hon hoppas också att det kan nå tjejer som ser ut som hon, som kanske bor på landet, och som kanske känner att det inte finns fler som de själva.

– Musikens poäng är att man ska kunna mötas, alla olika, och känna nåt gemensamt.

”Jag har känt av det systematiska med främlingsfientlighet i Sverige. Jag minns när min pappa berättade att det finns ord som vardagsrasism och smygrasism. Vi försöker liksom förändra det där ordet men det är ju bara vad det är – rasism.”

Seinabo Sey bodde sina första fyra år i livet vid Hornstull, men av det kommer hon inte ihåg mycket. Sedan gick flyttlasset till Gambia, där pappa Maud Sey var en känd musiker. Hon minns det mestadels som en äventyrlig och rolig barndom.

När hon var nio år flyttade de tillbaka till Sverige, till Frennarps i Halmstad, där hennes mormor bodde.

– Det var en sorg första sommaren. En ensamhet. Jag var mycket för mig själv och gick runt i naturen.

Sedan började skolan och det blev inte bättre.

– Det var så många konstiga frågor och jag fick inte vara med. Det var första gången jag hörde min mamma säga att det antagligen var för att jag såg annorlunda ut. Jag hade också gått från att vara en söt tjej i Afrika och så blev jag ful när jag kom till Sverige. Jag hade även gått upp mycket i vikt över den sommaren. Mormor lagade väl mjölkprodukter som vi inte åt i Gambia. Det var ju jävligt gott. Och så var jag ledsen. Jag började vara inne i mitt eget huvud och i min fantasi.

Det var då musiken kom in med kraft i hennes liv. Hon stoppade in hörlurarna, lyssnade på Alicia Keys och Destiny's Child, och transporterades bort från det vardagliga och jobbiga.

Hennes första julafton i Halmstad fick hon en ABBA Gold-skiva i julklapp och en dagbok med två hästar på med ett litet hänglås.

– Den har jag kvar. Jag skrev min första lilla låt där. Och jag brukade sitta och lyssna på... nu börjar jag nästan gråta. Jag brukade sitta och lyssna på ABBA:s ”Thank you for the music”. Jag kände verkligen: ja, tack för den. Jag var så liten

---

”Jag var rädd för att stå på scenen och jag trodde inte heller att det fanns en sån plats för mig.”

och musiken var mina kompisar.

I Halmstad köpte hon också sin första skiva med Lauryn Hill.

– Det var som att jag var i en film. Jag lyssnade på *The Miseducation of Lauryn Hill* och skrev ner texten på papper.

Det hon inte visste då var att hon många år senare skulle få frågan att vara förband åt just Lauryn Hill.

De hann göra två spelningar innan Seinabo Sey satt på en diner ”mitt i skogen” och såg Donald Trump på en tv-skärm.

– Han meddelade att USA skulle stänga ner. Det är ju sånt som bara sker på skräckfilm. Är det här verkligheten?

Pandemin satte stopp för turnén.

– Men kolla på det här, utbrister hon och sträcker sig efter mobilen på bordet.

Hon trycker fram en sms-tråd, med flera hjärtemojis, och visar den hastigt.

– Det är Lauryn Hill som jag sms:ar lite med. Jag blir starstruck. Det är överkligt. Bara för att skryta lite: häromdagen uppträdde hon på ”Grammys” och jag skrev att hon är otrolig. Hon svarade ”It takes one to know one”. Jag bara kände: ”It’s a wrap, jag kan gå i pension nu”. Det behövs inga fler priser i livet.

Hon sträcker sig efter kaffekoppen och en tatuering skymtar fram vid handleden. "Madeleine" står det, en hyllning till sin mamma. Längre upp på andra armen har hon förevigat "Tack pappa".

Hur ser din relation ut till dem?

– Du vill att jag ska gråta igen? Båda mina föräldrar är otroliga. Uthålliga, modiga människor. Som har flyttat till andra kontinenter och kämpat för att få vara sig själva. Mamma som gillade svart kultur, hade svarta barn och en svart man. Och pappa som flydde från sitt liv i Senegal.

Pappan kom från en högt uppsatt familj, förklarar hon.

– Snarare än kungligheter, så finns där marabouter – islamiska ledare. Och min pappas familj var bland de största i Senegal. Men han flyttade därifrån, också när han var typ femton, för att det var så strängt. Min pappa kunde koranen utantill och det var ett nästan våldsamt sätt att lära sig. Han ville bli musiker. Han valde bort ett liv av pengar, status och makt för musiken och för att vara fri.

– Den största gåvan från mina föräldrar är att de alltid har sagt att allt går. Men man måste orka försöka och det är inte lätt. Men att ändå tro att man klarar det. Och att man får.

När föräldrarna la märke till dotterns intresse för musik, och att hon "ylade" hela tiden, så var det självklart att stötta henne i det. Mamman såg till att hon fick byta skola i Halmstad till en med musikklass.

– Jag är så himla glad för att de såg det i mig och brydde sig om det. Det hjälpte förstås att min pappa var musiker, men samtidigt var han också väldigt sträng och realistisk med det. Men de har gett mig hopp.

Hon säger att hon också haft tur att det funnits andra människor som sett det i henne, som lärarna på Fryshuset. När hon tog studenten sa en av dem: "Du är särskilt bra på det här, fortsätt nu". Och det gjorde hon.

Tack vare Fryshuset fick hon kontakt med andra som höll på med musik och det ledde så småningom till genombrottet.

– Jag är tacksam för dem alla. Jag var rädd för att stå på scenen och jag trodde inte heller att det fanns en sån plats för mig, för att jag inte såg ut som en popstjärna. Alla var smala, jättevackra och duktiga på musik. I dag kan man lite mer se ut som man gör.

Hon har upplevt kulturer med olika skönhetsideal och tycker det är knäppt att man kan sätta sig på ett flygplan i tre timmar och att allt är tvärtom.

– Där är det inte fokus på västerländska ideal. Det är

"Det är min musik och min karriär. För att jag vill."

inte lika snävt. Där kan tjejerna på billboards se ut som jag. Då kanske man ska åka dit i stället? Ge sig själv det? Om man har möjlighet. Jag tycker inte att man som kvinna ska behöva leva ett liv av att dissekera sig själv på den här nivån som man ibland gör kring såna här saker.

Efter att debutsingeln "Younger" släpptes 2013 gick allt i en rasande fart för hennes karriär.

– Det var större förändring än att prata om Afrika och Sverige. Det är speciellt att först ha varit så inne i mig själv, för att man inte fått vara med och sen vill alla vara med en. Trots att jag var samma person som jag var i går. Alla lyssnade annorlunda för att nån annan har sagt att jag är bra. Jag dömer inte, hela strukturen är uppbyggd för att det ska bli så.

Hon beskriver det samtidigt som en otrolig känsla att få sjunga så mycket som hon ville. Men mitt i allt det, dog hennes pappa.

– Den där tiden är väldigt dubbel. Det var väldigt mycket att gå igenom.

Samtidigt som sorgen efter hennes pappa fanns där fortsatte karriären uppåt. Albumsläpp, turnéer, flera Grammispriser.

– Jag är glad att jag gjorde allt det där, men det tog verkligen på mig. Det tog mig sen nästan fem år att komma tillbaka i mitt nervsystem, för att jag var så trött. Jag tror pandemin räddade mig lite där. Om det hade varit upp till mighade det bara fortsatt och jag skulle flytta till Los Angeles. Under pandemin var jag för första gången på en plats, satt hemma och då förstod jag hur dåligt jag mådde. Sen hittade jag en terapeut som jag gått till i flera år. Nu har jag aldrig mått bättre.

Hon säger också att det som hände efter Way Out West var avgörande.

– Då fick jag bestämma mig igen. Nu känns det som att det är min musik och min karriär. För att jag vill. Mer än nåt annat. ■

Def Chronic

■ Innan Seinabo Seys genombrott hade hon gruppen Def Chronic tillsammans med Frank Nobel, som hon träffade på Fryshuset där han studerade producentlinjen. De släppte några låtar som internationella soulbloggar snappade upp och skrev om.

■ Enligt Seinabo Sey finns de på internet – "skräpar i olika hörn av Youtube" – och att den som letar ordentligt kan hitta dem. En av låtarna heter Apple Juice.

TRO

Gud är med mig oberoende av de böner jag ber. Jag hade stått i Gamla stan och försökte ihärdigt att sälja Situation Sthlm men efter några timmar gav jag upp. Jag tog tuben till Alvik och ställde mig där i kylan, tiden gick och jag började tappa modet. Det var kallt och jag hade en liten klump i halsen, jag började att be, be Gud, Jesus och den helige ande om hjälp. Snälla, snälla Gud fyll mig med kraft och styrka, hjälp mig att sälja dessa tidningar. Skicka lite god kraft som jag kan skicka vidare. Det gick en stund sen släppte det. Jag sålde och sålde och en tidning kvar, då går en äldre dam förbi men vänder om och går tillbaka till mig. "Jag vill gärna köpa din tidning" och så säger hon till mig att det var "han där uppe" som sa till mig att jag skulle gå tillbaka till dig och köpa din sista tidning, vilken lycka. Jag hade ju bett om hjälp och så kom den, fantastiskt.

Jag blev så rörd och vi kramade varandra.

Ditte

OM KÄRLEK

Kärleken är svår att förstå sig på. Jag har känt en man i säkert 35-40 år och för sju år sedan fick vi ny kontakt genom Facebook. Vi hade några sms med varandra och efter ett tag så frågade han om vi inte skulle ha en ny dejt efter alla år, cirka 14 år sedan vi sågs.

Jag åkte dit och i dag är vi sambo och förlovade och ska snart gifta oss.

234 Victoria

MÖTEN

Vi är aldrig så vilse att änglarna inte kan hitta oss! Det har varit möten av alla olika slag, ett utspelade sig i Alvik när jag stod där och sålde

Illustration av Mikael Galloni

Situation Sthlm. Jag hör en röst och en dialekt som jag så väl känner igen, så jag frågar damen "var kommer du ifrån?", hon svarar "Ystad". Där har jag gått i skola. "Vad heter du?", frågade hon. "Jag heter Ditte". Då brast hon ut i skratt och sade till mig att "då har jag haft dig som elev, faktiskt ifrån ettan till fyran". "Är du fröken från Vallösa skola?". Det var hon. Eva heter hon, vi skrattade så gott till gamla minnen. Jag var nämligen ganska livlig och aktiv när jag var liten. Vilket häftigt möte, 46 år sedan hon var min fröken. "Jodå", sa hon, "jag kommer ihåg dig och dina kompisar, ni härmade Abba och det blev succé.

Du och dina kompisar, Bettan, Lisa och Birgitta. Ni hade alltid något på gång".

Jag har upplevt på sista tiden att när jag ber Gud om hjälp att sälja tidningen, till exempel om det gått trögt, det är så otroligt men sant, men bara en stund senare så kommer det människor som vill köpa tidningen, jag ber Gud, Jesus och den heliga anden om hjälp. Det är otroligt värmande och glädjefullt när det händer.

Ditte

VAR ÄR MANUALEN?

Olika alternativ, inga alternativ, fatta beslut utifrån vad som känns rätt/ bra. Men kom ihåg, krångla till det lite. Hör utbildade/skolade människor tala om sin syn, sin åsikt och komma med sin "propaganda". "Det är så det är eller det är så". Hoppet och önskan kan spela in och beslut blir tagna. Man känner sig bortkommen, ansvarfull och ensam?

Blir det utifrån dig, din integritet och vilja eller utifrån mitt hopp och förtvivan?

Var är manualen?

Säljare 195

Illustration av Marilyn Winter

OM OM

Vi har talat om "om".
Om jag skulle ha en bil, om, då skulle jag vara lycklig.
Om mamma levde skulle vi gå till stranden.
Om vi hade sol, skulle vi kunna bli bruna.
Om, omtag, omfamning, omkring.
Om vi kunde nöja oss, om vi inte traktade mer.
Om vi hittade harmoni.
Om vi skulle se dagen som den är.

LO

OGRIPBART

Så korta tankar,
sekvenser av ord,
knappt skönjbara bilder.
Ogripbart.
Stjälkar och skälvande kronblad,
sekunder av sinnlighet,
eufori: blott en stund lever jag.

LO

**Skärholmens
stadsdelsförvaltning**

KO

Text **Gerd Eriksson**
Foto **Magnus Sandberg**

KONTORET FÖR ALLA

Medborgarkontor

Tanken med ett medborgarkontor är när demokrati och egenmakt för medborgarna. Där går det att få hjälp att förstå ett krångligt brev från en myndighet, tips om vilken blankett som är rätt för att söka barnomsorg eller hur man betalar en faktura på nätet.

Nellie Fathali går med lätta steg till sin arbetsplats varje dag. Hon ser till att besökarna får rätt information och tillit till den egna förmågan.

Det står Skärholmens stadsdelsförvaltning på den rosa flyern som fladdrar i vinden utanför entrén och en matchande skylt välkomnar till Medborgarkontoret och visar öppettiderna.

På en stol med texten "IT-värd", sitter Jan-Erik Björk redo. Han ger service till dem som behöver låna någon av de åtta datorerna eller på annat sätt fördjupa sina digitala kunskaper.

– För många som kommer hit är IT-kunskapen inte jättehög, en del är nyanlända och andra är äldre. De kan behöva hjälp med hur man surfar på nätet, svarar på ett mejl eller laddar ner appar i mobilen. Via ett inlogg och BankID kan de använda datorerna i 45 minuter.

En som är helt självgående vid dataskärmen är Tolipov Daler. Han har varit arbetslös ett år nu och vill inget annat än att hitta ett jobb igen. Tidigare jobbade han i många år på Återvinningscentralen i Sättra, som numer är stängd.

– Jag är här för att kolla Arbetsförmedlingens sida eftersom jag inte har nån dator hemma just nu. Och jag försöker hitta ett jobb, helst inom återvinning eller restaurang, säger Tolipov Daler.

Det jobbar flera samhällsväglare på Medborgarkontoret i Skärholmen. Nellie Fathali är en av dem, hon har varit där i sju år och säger att hon går med lätta steg till jobbet. Hennes uppgift är att göra information begriplig och ge praktiskt stöd i alla möjliga frågor.

"OM BIBLIOTEKEN ÄR SAMHÄLLETS VARDAGSRUM ÄR MEDBORGARKONTOREN SAMHÄLLETS ARBETS-RUM."

– Jag brukar säga att om biblioteken är samhällets vardagsrum är medborgarkontoren samhällets arbetsrum. Hit kommer folk med sina ärenden och får personlig hjälp och vi samhällsväglare har en neutral roll.

Konsumentfrågor, abonnemangsfrågor, kommunala blanketter, brev från en myndighet, hur en chatt fungerar och hur man betalar en räkning via nätet kan vara några ärenden under en dag.

– Vi tar oss tid att förklara och vi gör det på lätt svenska eller med hjälp av Google Translate, sedan har vi också bra språkresurser inom arbetsgruppen.

Det finns elva medborgarkontor i Stockholm.

Medborgarkontorets IT-kurser ska stärka invånarnas digitala kunskaper för att underlätta deras vardag.

Maja Olsson tycker att det är en fördel att stå bredvid den hon hjälper. Det är mycket lättare att titta på brev och annan dokumentation tillsammans då.

MEDBORGAR-KONTOR I STAN

Bromma
Farsta
Husby
Rinkeby
Rågsved
Skarpnäck
Skärholmen
Tensta
Älvsjö
Hässelby Gård
Södermalm, Medborgarkontoret för hemlösa.

Skärholmsbon Tolipov Daler lånar en av datorerna för att kolla platsannonser på Arbetsförmedlingen. Återvinningscentralen i Sättra där han jobbade stängde.

Det i Skärholmen är bland de äldre, det i Skarpnäck är senaste tillskottet. Idén med medborgarkontoren växte fram i Stockholm under slutet av 90-talet, som ett sätt att decentralisera kommunal service och öka närmedkrotin. Skärholmens Medborgarkontor startade 1998 och har fungerat som en modell för hur kommunal information, digital hjälp och samhällsvägledning kan samlas.

Samhällsvägledarna på Medborgarkontoret i Skärholmen försöker ge varje besökare tjugo minuter. I slutet av månaden handlar många besök om ekonomiskt bistånd

eller aktivitetsstöd. Nu i deklarationstider är det en hel del frågor om information från Skatteverket.

– Vi gör inte deras ärenden åt dem, utan ska få dem att känna tillit till den egna förmågan, säger Nellie Fathali.

På en vägg hänger en flytväst och pratbubblor med uppmaning om att söka kollo till sommaren. Bilder på barn som har kul. Där ligger två badmintonracketar och en fotboll på ett bord och info om när kollosamordnaren är på plats. Det är samhällsvägledaren Liselotte Johansson som ordnat utställningen.

Ett gigantiskt konstverk på 1,5x5 meter hänger på en annan vägg – det heter Dröm-

hav. Det är skapat av förskolebarn i kommunen under flera års tid. Barnen har fått måla och berätta om sina drömmar.

– Alla som bor eller jobbar i Bredäng, Sättra, Skärholmen eller Vårberg kan ställa ut här. Det är bara att lämna namn och nummer. Varje konstverk hänger i tre, fyra veckor. Det är kö för att ställa ut på den här väggen, säger Liselotte Johansson.

Störst skägg på Medborgarkontoret i Skärholmen har Ali Rezai som är väktare. Han finns där för att de delar entré med den kommunala förvaltningen. Och är en trygghet för både personalen och besökarna.

– Jag är en slags allt-i-allo-vaktmästare, ►►►

samhällsväglare och väktare. Och jag alternerar mellan att sitta bakom receptionsdisken och att vara ute på golvet. Här bakom disken är det många frågor om inlogg till skrivaren. Idén är att människor ska göra det mesta själva.

Bakom honom finns rader av blanketter i ställ. Det är allt ifrån ekonomiskt bistånd till en standardiserad blankett för den som vill lämna meddelanden till kommunens handläggare.

– Skulle nån vara högljudd eller arg här brukar jag säga ”Hej och välkommen” och ta med personen ut, så att de inte skrämmer de andra besökarna. Det är mest folk här den 15–20 varje månad och på eftermiddagarna.

Vid två ståbord mitt emot varandra arbetar samhällsväglarna Maja Olsson och Media Zuhair. Maja Olsson har läst mänskliga rättigheter och berättar att hon i dag fått frågor om Försäkringskassan, bostadstillägg och fotbollslag för barn. Hon har jobbat på medborgarkontoret i ett halvår.

– Jag har lärt mig så mycket på kort tid, mer än jag gjort på nåt annat jobb. Och jag tycker att jag gör en liten insats för mänskliga rättigheter varje dag. 95 procent av dem jag möter är jättetacksamma över att jag visat dem hur de fyller i en ruta eller hittar en adress på nätet.

Kollegan Media Zuhair är samhällsvetare i botten med inriktning sociologi. Och säger att samhällsväglare är ett yrke där du kan ha bred bakgrund, några kommer också från juridiken, andra har pluggat statsvetenskap. Hon berättar om svårigheter att kunna hjälpa besökarna ibland.

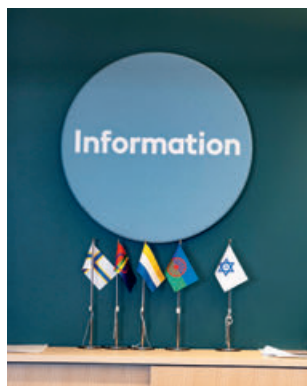
– Det är när människor har skyddad identitet, vilket främst gäller kvinnor. Då går det inte att logga in till olika myndigheter. Vissa ärenden får vi hänvisa till de statliga servicecentren. Ibland har vi också besökare som är analfabeter.

Plötsligt kommer väktaren Ali Rezai bärandes på ett snickrat träd genom lokalen. Det ska stå i den lilla barnhörnan så småningom. Som sällskap till spisen, bordet och stolarna. Trädet är tillverkat på en av kommunens verksamheter.

”JAG TYCKER ATT JAG GÖR EN LITEN INSATS FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER VARJE DAG.”

Mikael Altsjö från Vårby virvlar in som en vårvind för att hämta information om medborgarkontorets IT-kurs. Han vill hänga med i det digitala nu när han ska söka jobb.

Väktaren och allt-i-allen Ali Rezai är på plats för att både personal och besökare ska känna sig trygga. Han tar också emot paket och post och svarar på frågor om skrivaren.

De publika datorerna används till alltifrån att hämta deklarerationer från Skatteverket eller kolla ett ärende på Migrationsverket till att skriva CV, läsa e-post, surfa och skriva ut.

Medborgarkontoret i Skärholmen delar entré med den kommunala förvaltningen. Så hälften av de som är i lokalerna har en avtalad tid med någon i huset. Övriga besökare kan välja att trycka på knappen för "Information" eller knappen för "Samhällsvägledning".

Mikael Altsjö parkerar sin cykel utanför entrén och går med bestämda steg till receptionen. Han är 66 år och tycker att han halkat efter med allt det digitala. Vilket han behöver kunna när han ska söka jobb. Han har hört om medborgarkontorets IT-kurs och vill gärna ha en informationsblankett.

– Jag behöver lära mig mer om det digitala för att ta mig fram, det mesta är ju den vägen nu.

IT-kursen ska gå sex tisdagseftermiddagar framöver. Alla som vill och har BankID är välkomna att delta. Kursen är gratis, deltagarna får lära sig att söka på internet, ladda ner appar, betala fakturor på nätet, internetbank och säkerhet på nätet, att kommunicera digitalt och hur man söker bostad och jobb med hjälp av en dator.

Samhällsvägledaren Nellie Fathali säger att en del av människorna som kommer till medborgarkontoret gör det när livet ändras på något sätt och de måste stängas med byråkrati mitt i allt. Det kan vara en skilsmässa, hälsoproblem eller svåra boendeförhållanden.

– Då kan vi erbjuda stöd och medmänsklighet.

Fiona Heartfilia har kommit hit för att låna dator och uppkoppling. Hon bodde tidigare i Nacka och gick till medborgarkontoret där. Datorer är inget problem för henne, hon är 30 år och högst digital.

– Medborgarkontoret i Nacka var lite finare än det här. Jag har bott på många ställen. Sundsvall, Flen, Sollentuna, Hudinge och nu i Sättra. Jag kommer ursprungligen från Somalia.

En äldre man med Palestinasjal och radband i ena handen har varit inne flera gånger på medborgarkontoret. Han är lätt förvirrad och mycket bekymrad över att tandläkaren sagt att han kom på fel dag.

Mannen får hjälp att ringa till sin tandläkare för att reda ut det hela. ■

Rapport. 1 273 vittnesmål från psykiatrin. Patienter berättar om våld och tvång.

VÅLD, RUTINMÄSSIGA bältesläggningar och dåligt bemötande. Det har patienter utsatts för inom psykiatrin. Det visar rapporten "Inte längre opsynliga", där föreningen Psynlighet samlat in 1 273 vittnesmål från personer som fått psykiatrisk vård mellan 2019 och 2025.

– Det handlar inte om isolerade händelser. Det är uppenbart att psykiatrin har strukturella brister som leder till ökat lidande, säger Simon Dymér på Psynlighet, en ideell förening av före detta patienter, för patienter.

Han menar att rapporten är ett viktigt kunskapsunderlag i en tid när den psykiska ohälsan ökar och självmord är vanligaste dödsorsaken bland unga.

– Vi behöver en väl fungerande psykiatri. Därför vill vi lyfta patienternas röster. De har ovärderlig kunskap om vad som fungerar – och vad som inte.

Ett av de allvarligaste problemen gäller tvångsåtgärder.

– Vittnesmålen är väldigt alarmerande. Patienter berättar att bältesläggning och sondmatning ibland används rutinmässigt.

Patienter beskriver tvångsåtgärder som skrämmande och smärtsamma. De uppges kunna leda till trauma, rädsla och ökad självdestruktivitet.

Många vittnar om hur bältesläggningen genomförts snabbt, ibland utan att personal först försökt lugna situationen med samtal eller andra åtgärder.

Vittnesmålen visar hur gråt, skrik eller motorisk oro tolkas som skäl till tvångsinslag. Patienter upplever då att deras känslor bestraffas snarare än förstås.

“Vid minsta tecken på ångest

drogs bältesläppen fram och jag blev lagd i bälte och tvångsmedicerad för att jag var ledsen och grät”, skriver en person.

Rapporten innehåller också vittnesmål om kränkande behandling.

“De tog tag i mig och bar mig i bara trosor genom hela avdelningen till bältesrummet där jag blev bältdad.”

Det finns även berättelser om fysiskt våld från personal. Också om sexuella trakasserier eller övergrepp – och att inte alltid bli trodd.

Fler beskriver också hur personal hotar med tvångsåtgärder. Då uppstår ett informellt tvång där patienter av rädsla gör saker de inte vill, säger Simon Dymér.

Han påpekar att tvångsåtgärder inte behöver vara fel, utan hur de används.

– Det är en väldigt integritetskränkande åtgärd, därför ska den vara en sista utväg.

Rapporten visar att personalens bemötande spelar en

“De tog tag i mig och bar mig i bara trosor genom hela avdelningen till bältesrummet.”

LARS BRUNDIN

avgörande roll.

– Ett tryggt och bra bemötande kan förebygga tvångsåtgärder. Men också hjälpa under en pågående tvångsåtgärd.

En person i rapporten skriver: “Personalen spände fast mina ben, min midja och min vänstra hand men när de kom till min högra hand steg läkaren in. I stället för att spänna fast min hand så höll han den och gav mig tröst. Det är det finaste som hänt mig under alla hundratals tvångsåtgärder jag varit med om.

Dåligt bemötande är samtidigt det mest återkommande temat. Många beskriver att de inte blir lyssnade på, att de skuldbeläggs för att de behöver vård och möter fördomar.

– Bemötande är grunden till allt: att få tillit, våga öppna upp sig och kunna tillgodogöra sig vården. Det blir en form av ond cirkel. Om du kommer ut därifrån med upplevelser som gör att du mår ännu sämre – vem ska du då höra av dig till? Psykiatrin. Men du kanske inte vågar komma

tillbaka dit. Det är jätteallvarligt.

När patienter i stället möts av medmänsklighet, lyhördhet, kunskap och kontinuitet i vården kan det bidra till återhämtning. Många efterlyser också mer sammanhållen vård så att de inte hamnar mellan stolarna.

– Vi behöver ta krafttag tillsammans som samhälle och förändra psykiatrin, säger Simon Dymér. ■

REGERINGENS ÅTGÄRD

Socialminister Jakob Forssmed (KD) lyfter några åtgärder regeringen genomför:

■ **Tillskjuter mångmiljardbelopp för att regionerna ska kunna bygga ut kapaciteten i psykiatrin.**

■ **Socialstyrelsen ska genomföra insatser för att utveckla den psykiatriska tvångsvården och minska behovet av tvångsåtgärder, samt stödja patienters återhämtning och delaktighet.**

■ **I VO kommer under 2026 genomföra en tillsyn av den psykiatriska tvångsvården.**

”Bemötande är A och O för att känna sig trygg”

Situation Sthlms säljare Lena Evebark har erfarenhet från psykiatrin både från tonåren och i dag.

– Det var inte roligt att vara inlåst där när jag var 14-15 år. Men det var en annan vård då.

I dag är hennes upplevelse annorlunda.

– På avdelningen 53, för bipolära, är de gudomliga. Skitbra. Jag har blivit illa behandlad i vården, men inte psykiatrin. Bemötande är A och O för att känna sig trygg och kunna öppna sig. Att våga lägga mitt

JOEL NILSSON

Situation Sthlm-säljaren Lena Evebark

liv i deras händer.

Hon önskar däremot att hon hade fått psykiatrisk hjälp tidigare.

– Jag är bipolär och har ADHD, men fick diagnoserna när jag var 60 år. Jag

har självmedicinerat hela livet, jag visste inte att jag var sjuk.

Polisen körde henne till psykakuten en gång, men hon fick ingen hjälp.

– När jag vid ett annat tillfälle blev manisk, skar mig och blev hämtad av polis igen kom jag in. Det var först när det verkligen var kris.

Därefter gjordes en utredning och hon kunde få rätt hjälp.

– Jag hade kunnat undvika mycket i mitt liv om jag fått diagnoserna tidigare.

Författaren och socionomen Susanna Alakoski är initiativtagare till boken *Lyckade ärenden*.

SARA MAC KEV

När socialtjänsten lyckas – 24 röster inifrån

Socialtjänsten hamnar ofta i rubriker när något går fel. Men vad händer när det fungerar – när människor får det stöd de behöver?

I antologin *Lyckade ärenden i socialtjänsten* berättar 24 socionomer om möten där insatser gjort verklig skillnad – en bild av socialt arbete som sällan får uppmärksamhet.

Här finns berättelser om familjer som tar sig ur våld, unga som lämnar kriminalitet och kvinnor som hittar trygghet efter trauman. Också personer som får stöd att bryta beroenden eller ta sig ur hemlöshet.

Texterna ger en inblick i det komplexa sociala arbetet – från försörjningsstöd och orosanmälningar till familjehem,

vårdnadstvister och placeringar på SiS-hem.

Initiativtagare och redaktör är författaren och socionomen

Susanna Alakoski. Hon hade länge efterlyst en bok ur professionens perspektiv. När ingen nappade startade hon ett utpprop och bad yrkesverksamma dela med sig av fall där socialtjänsten gjort skillnad, för att lyfta en annan sida av verksamheten.

“Lagstiftning, människosyn och resurser spelar stor roll i våra liv. Det är min förhoppning att texterna bjuder in till rika samtal om såväl människor som samhälle”, skriver Susanna Alakoski på Instagram.

Riksrevisionen granskar statens stöd

En nationell strategi mot hemlöshet infördes 2022. Nu granskar Riksrevisionen om statens stöd till socialtjänsten för att införa metoden Bostad först är effektivt. Även arbetet med att förebygga vräkningar ska granskas.

– Det finns människor som

lever i en hemlöshetsituation i de flesta kommuner, och antalet avhysningar av familjer med barn ökar. Därför är det viktigt att statens insatser verkligen fungerar, säger riksrevisionsdirektör Claudia Gardberg Morner. Resultatet väntas publiceras i december 2026.

13%

av de som överlevt ett självmordsförsök får eftervård enligt rekommendationerna. Nu lanserar Suicide Zero appen “Min livlina Ung”, som har säkerhetsplaner och kan vara ett digitalt stöd.

43

procent av de 62 935 stödjande samtal som Bris hade med barn 2025 rörde psykisk ohälsa. Men även ekonomisk utsatthet och våld i hemmet sticker ut.

ORD FRÅN GATAN

”Det är jobbigt att komma hit och se kondoleansboken med ett tånt ljus.”

Ibland går Markku Ranta på begravingar, ibland pallar han inte. Ibland skriver han i kondoleansboken. Från reportaget om Situation Sthlm-säljarnas sorg, # 255, november 2018.

HALLÅ

Lägesrapport från en säljare

NOSSIO NYHOJ

Under intervjun ringde hans polare Batman, och han var även med i ett av inläggen på TikTok som Piotr Krol visade.

”Det behövs fler superhjältar”

Piotr Krol är inte ensam. Det finns flera superhjältar i stan som han ibland hänger med. Men han är den enda av dem som säljer Situation Sthlm.

Hur länge har du haft dräkten?

– Ett år ungefär. Men jag har inte tid att berätta om det nu, för jag ska träffa

min polare Batman på stan om ett tag. Jag försöker få alla superhjältar att komma till Stockholm.

– Jag måste snart byta kostym, den här börjar bli lite sliten, man ser det på manteln här på sidan, bland annat.

Hur reagerar barn när de får se dig?

– De säger ”Superman, Superman”, men jag säger att ”Superman det är din pappa, han tar hand om dig varje dag, jag är bara här ibland”.

– Jag gör många intervjuer och är med på bilder, förra året gjorde en journalist från Qatar en intervju med mig, den finns att se på YouTube. Där berättar jag allt om dräkten och vikingahjälmen. Jag finns på TikTok också. Jag lägger inte upp nytt innehåll varje dag, ibland bara. Men jag är med på andras TikTok som de gör med mig och sen delar jag.

ULF STOLT

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

”Förlåt för att jag var så otrevlig och inte pratade. Jag var i ett trist telefonmöte.”

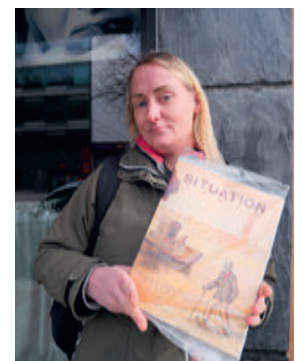
”Vi ska hem och kolla på Skrot-Nisse.”

”Extra roligt att köpa tidningen i dag eftersom jag tycker så mycket om Jan Lööf.”

”Tack för att du var så trevlig mot min son när jag köpte tidningen.”

”Jag vill bara berätta vad du har lärt mig: du har lärt mig att stanna upp och se en medmänniska, och hur man använder Swish med att scanna QRkod.”

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

Säljaren Emelie tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

JS
60

ULTIMATE

LIGIER

WELCOME TO THE NEXT LEVEL

JS60 SUV i Ultimateförande. 16" svartlackade Extreme-fälgar. 6.0 ljudsystem 6.8" touchskärm med Apple Carplay och Android Auto. Extra krockskyddsbalkar i dörrarna. Airbag-ratt ingår.

SÄTESVÄRME
Vinterkomfort

LUFTKONDITIONERING
Sommarkomfort (endast DCI)

AIRBAG-RATT
Ingår vid köp

KROCKSKYDDSBALK
Extra kryssbalk i dörrsidorna

45 KM/TIM
50% snabbare än A-traktor

#1
Sveriges mest sålda mopedbil

HOLMSTRAND BIL

Tel 08-730 44 66 - www.holmstrandbil.se - Stängselbodavägen 5B, 186 92 Vallentuna

Med reservation för tryckfel.

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
 Tel: 08-545 953 94
 Mejl: herman@situationsthlm.se

3d0 arkitekter ab

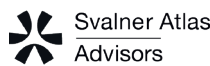

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

JÖRGENSENS RÖR AB

KRISTIAN BENGTSSON

VICTORIA BERGSMAN

"Jag nästan dog en gång då mitt hjärta stannade"

Victoria Bergsman byter ut musiken mot författandet med självbiografen *Soltimmar*, en berättelse om överlevnad.

BOK Sångerskan Victoria Bergsman slog igenom med bandet The Concretes tidigt 00-tal, men är sedan 2007 mer känd under artistnamnet Taken by Trees. De senaste åren är det dock inte musik hon främst ägnat sig åt, utan skrivandet. Resultatet blev

den hudnära självbiografen *Soltimmar*, som släpps 23 april.

– Det känns spännande och jätteläskigt. Jag trodde att jag skulle ha lite användning av mitt lätttextskrivande, men det här var nåt helt annat.

Idén till boken föddes på ett flyg från Los Angeles hem till Stockholm 2020. Efter tio år utomlands var det dags att flytta hem, och samtidigt uppstod ett behov av att skriva ned hennes liv.

– Jag började skriva utan att veta vad jag höll på med, om mitt liv och min barndom. Det var ett flödesskrivande där jag inte förstod vad som pågick, en utomkroppslig upplevelse.

Skrivandet fortsatte och Victoria Bergsman bestämde sig för att gå en skrivkurs, först då blev det tydligt för henne att det var en självbiografi hon skrev. Efter att vänner läst ett utkast uppmanade de henne att skicka

in boken till förlag.

– Fastän ämnena i boken bitvis är väldigt tunga och jobbiga, var skrivandet nästan alltid lätt och njutningsfullt.

VICTORIA BERGSMAN HAR tidigare varit öppen med sin psykiska ohälsa och tidigare missbruk, men nu skriver hon hela berättelsen.

Om fattigdomen och missbruket i hennes familj, som gjorde att hon inte kunde bo hemma och därför blev hemlös. Men också de efterföljande åren, då hon började självmedicinera efter den plötsliga framgången med The Concretes och var nära att mista livet i en överdos.

– Jag klarade inte riktigt av kraven som ställdes, så då började jag bedöva mig på olika sätt. Det ledde till att jag nästan dog en gång då mitt hjärta stannade. Efter det satte en kompis ned foten och jag insåg att jag behövde ta mig ur det, både bandet och missbruket. Jag ville fortsätta med musik, men på mina egna villkor.

För henne blev boken inte bara ingången till ett nytt kreativt utlopp, utan också den bearbetning som inte ens många år av terapi kunde ge henne. Äntligen känner hon att hon kan gå vidare.

– Det vore fantastiskt fint om den skulle nå folk som är eller har varit i liknande situationer. Den kan nog vara inspirerande för jag tycker att det finns väldigt mycket hopp i boken. För mig är det svårt att hitta böcker om psykisk sjukdom som inte är självhjälpsböcker. Det tycker jag ofta är väldigt tråkigt att läsa. För mig är det mer intressant att läsa personliga böcker.

EMMA THIMGREN

Hur kan museer och kulturarvsinstitutioner utvecklas från bevarandeplatser till miljöer för aktivt lärande? Det är ett av de ämnen som innovationskonferensen **Cross Con 2026** fokuserar på 16-17 april på Subtopia i Alby. Forskare, glaskonstnärer, violinister och cybersäkerhetsetiker utforskar hur, och om, konstnärliga metoder kan utveckla idéer och organisationer. Det är tredje året Cross Con arrangeras.

En av talarna är Alina Salontaji, neuroforskaren som blev cirkusartist.

Konst från Bredäng till Norsborg

Skärholmens lokala konstutställning byter namn till Röda linjens vårsalong för att inkludera fler.

KONST Sedan 2021 har Folk i Skärholmen anordnat Skärholmens vårsalong, ett initiativ som startades för att ge en plattform åt lokala konstnärer. När utställningen i år hålls för sjätte gången är det dock under ett nytt namn – Röda linjens vårsalong.

Nu välkomnas alltså konstnärer från alla stationer mellan Bredäng och Norsborg.

– Skärholmen är ett centrum för röda linjen och vi har mycket kontakt med stadsdelarna, så vi ville spegla vårt område. Många som ställer ut på vårsalongen kanske inte har en naturlig arena

för att ställa ut, så det känns väldigt fint att vi är en demokratisk plats för konst, säger Henrik Schmidt från Folk i Skärholmen.

Att demokrati är ledordet märks extra tydligt i årets utställning, som går under titeln ”Våra drömmar, våra röster”.

Av årets 108 sökande har 60 personer valts ut. Bland deltagarna, vars åldrar varierar från tio till 87 år, finns både nya röster såväl som mer etablerade namn.

– Vi har ju tänkt på att det är valår såklart, och att man genom konsten kan göra sin röst hörd. Det handlar om konstens demokratiska kraft helt enkelt.

Utställningen pågår till 17 maj i Skärholmens centrum.

EMMA THIMGREN

Gamla stockholm-mare igenkända

FOTOGRAFI Vilka var de okända framför kamerorna i Stockholm på sent 1800-tal? Med utställningen Stadens ansikten visar Stadsmuseet porträtt, som med hjälp av AI och uppgifter från Rotemansarkivet kopplats ihop med biografisk information.

– Porträtten berättar inte bara hur människor såg ut, utan vilka de var och hur de levde sina liv i en stad som förändrades snabbt. Genom att kombinera anikstigenkänning med historiska arkiv kan vi nu se mönster i sociala strukturer, yrkesliv, mode och hur människor ville främställa sig, berättare forskningschef och redaktör Rebeckas Lennartsson.

ULF STOLT

Två mammor i en sandlåda i en hotellbar

TEATER Kristian Hallbergs pjäs ”Små barn och stora föräldrar” är en samhällssatir som utspelar sig någonstans mellan algoritmisk gemenskap och faktisk isolering. På instagram är över sex miljoner inlägg märkta #mamma, inlägg märkta #pappatips är ungefär 500.

Många föräldralediga uppges samtidigt att det känner sig ensamma.

I pjäsen möts två mammor på en lekplats – en förlossningsromantiker med tradwife-estetik, en bär ett kulturellt kapital med viss aktivistisk övertygelse. På scenen Ester Uddén och Cecilia Säverman.

Premiär 7 april på Reimersholme Hotel.

ULF STOLT

10

år fyller Litteraturmässan. Det firas 11 april på Kulturhuset Stadsteatern med författarsamtal, läsningar och utställning. Pappersvalutan litcoin ingår i biljettpriset och kan användas på bokmarknaden. Nästa dag fortsätter firandet på Moderna Museet.

ASTRID LINDGREN S YN PÅ KRIGET

BOK ”O! I dag började kriget. Ingen ville tro det.” Det var de första ord som Astrid Lindgren skrev i det hon kallade ”Krigsdagboken”. När andra världskriget bröt ut 1939 började hon följa händelserna i en dagbok, flera år innan hon blev en

känd författare. Hennes avsky för nazism och fascism märks tidigt i anteckningarna, och att föra dagbok blev ett sätt att försöka förstå det som skedde.

På SVT Play finns dokumentä-

ren ”Astrid Lindgren och kriget” och den 24 april utkommer en nyt-

gåva av boken *Krigsdagböcker 1939-1945*. Det är en personlig skildring av kriget och vardagen i Stockholm under

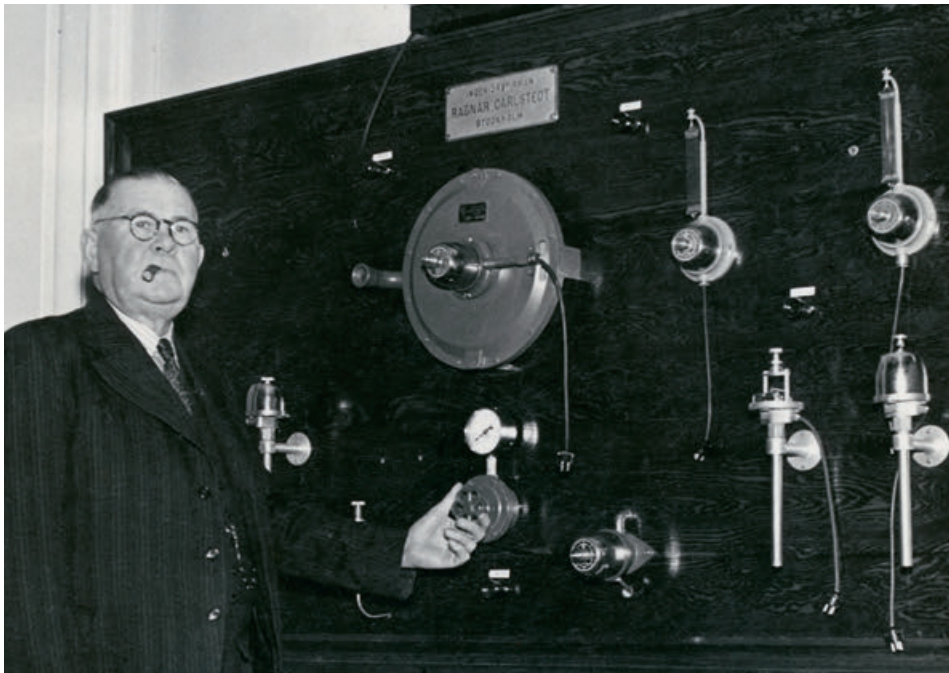

krigsåren. Texter från 17 dagböcker blandas med utklippta tidningsartiklar som Astrid Lindgren kommenterade. Boken innehåller även familjefoton och bilder av ursprungliga dagboksutdrag.

MARIA HAGSTRÖM

KOMMERSIELL FOTO / TENNISKA MUSEET

Ragnar Carlstedts vid sin uppfinning Arcaregulatorn. Ungefär en fjärdedel av hans hundratals uppfinningar menar han tillkommit i sömnen.

April 1950. Spritpoliser, persermattor och en kokosbollsköpande revolverman

HYRESGÄSTFÖRENINGEN vill att fastighetsägarna städar upp och sanerar de fula bakgårdarna. Uthuskjul ska bort, asfalt ersättas med grusgångar och gräsplaner.

Karusell – lämplig för tivoli eller större festarrangör – till salu i Dagens Nyheter. Billigt vid snabb uppgörelse.

Beslut att barnbidraget ska höjas med 30 kronor från 1 januari 1952.

En konstnär som skulle köpa en kokosboll i en fruktaffär på Katarina Bangata råkar ta upp en gammal tysk pistol ur fickan – den låg i vägen – där han hade pengarna. Kvinnan i butiken ropade, en man i affären vred pistolen hur mannens hand, polis tillkallades. Till slut reddes situationen ut, då pistolen var oladdad.

Persermattor till ett värde av 15 000 kronor stjäls ur ett garage på Gärdet.

En femårig pojke i Enskede blir överkörd av en pappersinsamlingsbil och avlider. Han och några andra barn åkte på bilen, då han gled av fotsteget där han satt och hamnade under bilens bakhjul.

Folkskolektionen beräknar att Stockholm behöver bygga till 1 705 klassrum – 1 238 för folkskolan, 467 för högre skolor – fram till 1960, till en beräknad kostnad av 242 miljoner.

Flera lyckade razzior runt om i staden av spritpolisen, där både spritlangare – som sålt både per sup eller halvliter – och kaffesugglare avslöjats.

INGENJÖR RAGNAR CARLSTEDT, 71 år från Stockholm, har under sin yrkeskarriär gjort hundratals uppfinningar. Han beräknar själv att en fjärdedel av dessa tillkommit i sömnen – när han vaknat på morgonen har det olösta problemet från kvällen innan stått klart.

Hyresgästerna på Wallingatan 19-23 har varslats att de måste flytta ut 1 november, då byggnaden av nya Folkets hus börjar.

87 apor från Java kom till Karolinska sjukhuset. Aporna ska användas vid virusundersökningar för barnförlamning. Det skulle varit 100 apor, men 13 dog under båttransporten.

Boende i kvarteret Tamburmajoren på Östermalm är trötta på hyresvärdinnans ”obalanserade uppträdande mot både vuxna och barn”, då hon enligt uppgift drivit ”ett slags skräckregemente” över parken mellan fastigheterna.

I ett 600 sidor tjockt betänkande från socialvårdskommittén finns förslag på en ny, moderniserad socialvård, där fattigvården ska försvinna och ersättas av socialhjälp, med en förenklad och centraliserad kommunal organisation.

ULF STOLT

1955 Den första franchiserestaurangen i McDonalds-kedjan öppnar i Des Plaines i Illinois, USA. Den första McDonalds-restaurangen i Sverige öppnas 1973 på Kungsgatan.

1792 Gustav III:s mördare Jacob Johan Anckarström avrättas. Vid stupstocken förde hans själslörjare, pastor Roos, sin hand över hans bara hals och sa: ”Dig är förvärdad härlighetens krona”.

2020 Författaren Maj Sjöwall avlider. De kriminalromaner om kommissarie Martin Beck hon skrev tillsammans med Per Wahlöö mellan 1965 och 1975 tillhör alltså det bästa i genren.

McDonalds 1955.

Ur arkivet: #265, oktober 2019

Läsning som förändrar liv. Läs säljarnas egna ord – ibland är det skillnaden mellan liv och död – om vad det betyder för dem att sälja Situation Sthlm. Bokashiingenjör **Stefan Sundström** släpper sin *Domedagspredikan* men är egentligen mer intresserad av mikrober än musik i dag och glaskonstnärerna i kvinnoseparatistiska gruppen **BOOM!** tar sin rullande hytta **Spajsy** till förorten. **Simon Matiwo**s vill hålla liv i ortens poesi, **Mikel Cee Karlsson** filmar sin bästa väns olika liv, hiphopen älskar sina postnummer, **Per "Texas" Johansson** vet allt om hur en saxofon fungerar och **Maria Hagström** har intervjuat folk runt Mariatorget till **John Ajvide Lindqvist** *De Obefriga*.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om
vad som helst

Stringhyllan

Nisse Strinning: ”Hylljäveln”.

Stringhyllan formgavs 1949 av de svenska arkitekterna Nisse och Kajsa Strinning efter att i konkurrens med 149 andra designers vunnit en bokhylltävling arrangerad av Bonniers folkbibliotek. Tävligen efterfrågade en lätt, billig och enkel bokhylla som kunde monteras utan avancerade verktyg. Resultatet blev ett flexibelt hyllsystem som snabbt blev mycket populärt i svenska hem och senare internationellt.

•
Under 50-talet fick hyllan stort genomslag och blev en ikon inom skandinavisk modern design.

•
String-systemet består av tunna hyllplan i fanerat trä som vilar i sidogavlar av plastbelagd metalltråd. Hyllplanen hålls på plats med spår i gavlarna och kan enkelt flyttas upp eller ner. Konstruktionen gör hyllan både lätt, stabil och enkel att montera. Den öppna trådstrukturen ger möbelen ett visuellt lätt uttryck.

Stringhyllan är byggd som ett modulärt system, där man kan lägga till fler gavlar, hyllplan, skåp och andra delar för att anpassa den efter olika rum och behov. Systemet har utvecklats med nya komponenter över tid, men behåller samma grundprincip så att nya delar fortfarande kan kombineras med äldre originaldelar.

PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

**ULRIKA BROMAN I
HÖRNET AV SLIPGATAN OCH
HÖGALIDSGATAN.**

”Jag ska hämta
ett paket på
hörnan där”

Vad heter din hund?

– Hon heter Myrrah, hon är femton och ett halvt, det är en Jack Russelterrier.

Är detta en del av din dagliga hundpromenad?

– Ja. Jag bor på Reimersholme, jag ska hämta ett paket på hörnan där borta.

Det är lite "Game of Thrones" över din kappa.

– Det är nog huvan som gör det. Jag har precis köpt den på Stadsmissionen uppe vid Nytorget. Man kan göra fynd där.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

**HAMMARBY
- ROSENGÅRD ***

29 MARS *
3ARENA

DAMPREMIÄR

HAMMARBY - SPARTA PRAG

SEMIFINAL
UEFA WOMEN'S EUROPA CUP

2 APRIL *
3ARENA *

**HAMMARBY
- MJÄLLBY ***

4 APRIL
3ARENA

HERRPREMIÄR

HAMMARBY
FOTBOLL

Inled ett fast förhållande.

Med stan du älskar.

Testa en prenumeration och gör hela länet till ditt, månad efter månad. Du kan dessutom låna ut biljetten digitalt till andra. Kom igång i SL-appen eller läs mer på sl.se.

sl.se/relationen

